

ЕЗИК
ЛИТЕРАТУРА
Научно филологическо списание
София

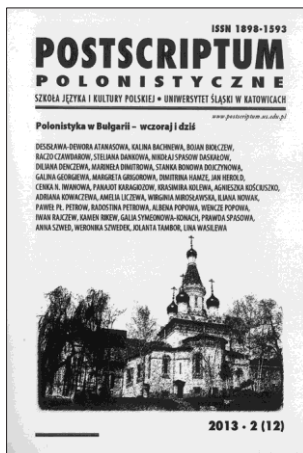
Print ISSN: 0324-1270
Online ISSN: 2535-1036

LANGUAGE
LITERATURE
Scientific Philological Journal
Sofia

2017, No 1–2, 280–282

Книжовен преглед

БЪЛГАРСКАТА ПОЛОНИСТИКА – ПОГЛЕД ОТ ПОЛША

Списание *Postscriptum Polonistyczne*,
Институт за полски език и култура,
Силезийски университет в Катовице
ISSN 1898-1593

Списание за полска и чуждестранна полонистика „Postscriptum Polonistyczne” издаде през 2013 г. специален брой, посветен на българската полонистична наука, озаглавен „Полонистиката в България – вчера и днес“. Публикацията бе съвместен проект на колектив учени от България и Полша и е продължение на редакционната политика на „Постскриптим Полонистичне“, издание на Силезийския университет в Катовице. Неговата цел е да се запознаят полските научни среди със състоянието и постиженията на полонистиката извън страната и да се представят усилията на чуждестранните учени. Досега се появиха три тематични броя на списанието: първият бе посветен на украинската полонистика „Полонистиката и полският език в Украйна“ (2009, № 3), четири години по-късно бе публику-

ван броят за българската полонистика (2013, № 12), а през 2015 г. бе представена чешката и словашката полонистична наука „Полонистиката в съседство“ (2015, №15).

Замисълът на българския брой и на неговите редактори Маргрета Григорова, Калина Бахнева и Галя Симеонова-Конах бе да се представи историята и развитието на полонистиката в България в контекста на един по-широк интеркултурен диалог, който от десетилетия е в основата на българо-полските взаимоотношения. За целта предложените текстове бяха обособени в четири тематични блока: „Полонистиката в България – общности, институции, медии“, „Магическите огледала на литературата. Българската рецепция и интерпретацията на полската литература“, „Ин-теркултурният полско-български и българо-полски диалог. Преводът като среща на две култури“ и „Език и обучение“. В началото на изданието е поместен „Предговор“ от Маргрета Григорова, в който авторката разказва за раждането на идеята за тази съвместна публикация, и кратък текст с благодарности (Калина Бахнева) към редакторите на списанието, професорите от Силезийския университет Йоланта Тамбор и Ромуалд Цудак и към други полски и български колеги с принос към осъществяването на проекта. Предложението за публикация на „български брой“ е направено от Ромуалд Цудак, главен редактор на „Постскриптим Полонистичне“, „Българското“ списание започва с въвеж-

дащата статия на Галя Симеонова-Конах „Полско-българската и българо-полската културна комуникация в контекста на политическите промени и глобализацията. Присъстваща, непозната, неоткрита“. В нея се набелязват полетата на културните взаимоотношения в рамките на съвременната публична и културна дипломация, разгледани са аспектите на историческото сътрудничество между двете държави и техните институции в областта на културата и изкуството. В тематичния блок „Полонистиката в България – общности, институции, медии“ е представена дейността на Полския институт в София в текста на Радостина Петрова и Галина Георгиева, както и интервюто с тогавашната му директорка – Агнешка Кошчюшко. На българската полонистика като университетска дисциплина са посветени отделни статии – „Софийската полонистика и съвременното българско полонофилство“ (с автор Камен Ривев, представяща класическия и съвременния период на софийската полонистика), „Полонистиката във Великогърновския университет“ (от Ценка Иванова и Маргрета Григорова), „История на полонистиката в Пловдив“ (от Илиана Новак), „Шумен и първата полска книга за България“ (от Ян Херолд, Красимира Колева, Десислава-Девора Атанасова), „Позицията на полския език и култура в Шумен“ (от Рачо Чавдаров). Две статии подемат теми, свързани с отразяването на полската литература и култура в медиите: „Полските броеве на „Литературен вестник“ – основна медия в рецепцията на полската литература“ (от Амелия Личева), а за дейността на Тадеуш Грабовски в исторически аспект ни припомня Албена Попова.

Разноликото са представени литературоведските изследвания на българските полонисти. Статията на Боян Биолчев „Станислав Виспянски и старата полска история“ открива „магическите огледала на литературата“. Проблеми от полския романтизъм и историята анализират в своите работи Панайот Карагъзов, „Деградация на прометеизма въз основа на старогръцката и полската литература“ и

Николай Даскалов в „Quo vadis – равнища на рецепцията в България“. В представянето на отделните периоди в полската литература е спазена определена симетрия: почти толкова работи, колкото и на по-старата полска литература, са посветени и на литературни творби и автори от периода между двете световни войни: това са изследванията на Павел Пл. Петров („Шулц post mortem. В светлината на неприсъствието“), на Димитрина Хамзе („Витолд Гомбрович в калейдоскопа на рецепцията“) и Иван Райчев („Полските воители по време на Първия кръстоносен поход. Разсъждения върху романа на Зофия Косак „Кръстоносци“). Две изследвания в литературоведската част на броя са отглас от юбилейната година на Чеслав Милош – както е известно, през 2011 г. чествахме 100-годишнината от неговото рождение. Те са посветени на българските преводи на творчеството на поета. В работата си „Дългата година на Милош в България и Родната Европа. Преводът на заглавието Родната Европа“ Маргрета Григорова (една от преводачките на книгата) се спира върху проблемите на художествения и функционалния превод, анализирани посредством преводното заглавие на творбата на Милош. С „Най-новите български преводи на Чеслав Милош“ запознава читателите Калина Бахнева. Тази тематична част завършва с работата на Лина Василева „Книга от библиотеката на ХХI век“, в която авторката разглежда избрани аспекти от романи на Станислав Лем, преведени на български език.

Частта за интеркултурния диалог между българската и полската литература е посветена преди всичко на преводаческото изкуство. Проблематиката от тази област на научните изследвания присъства в списанието с представените две известни творчески българо-полски двойки поетеси – Дора Габе и Анна Каменска (Адриана Ковачева – „Концепцията на Дора Габе за художествения превод и нейното присъствие в кореспонденцията с Анна Каменска“ и Блага Димитрова и Вислава Шимборска (Вероника Шведек – „Вислава Шимборска в спо-

мените на Блага Димитрова“). Камен Ривев разглежда един популярен жанр в полската литература още от епохата на Ренесанса – т. нар. „фрашка“ или афористичното четиристишие и неговото място в българското литературнознание и художествена литература като елемент на межкултурния диалог. Маринела Димитрова анализира превода на известния роман „Селяни“ на Владислав Реймонт и съвременната му рецепция в България, а Правда Спасова представя личните си „надежди на преводача“.

Последният тематичен блок на брой № 2 на „Постскрипtum Полонистичне“ съдържа пет статии, разглеждащи някои общи и специфични въпроси на езика и езиковото обучение. Стелиана Дянкова разказва за обучението по полски език във Великотърновския университет, а Виргиния Милославска засяга проблемите на „Трудните места в изучаването на полския изговор в българска езикова среда“. Два текста разискват интересни въпроси за полските и българските фразеологически словосъчетания: „Ой, зеле, галоши. Интелигентността и глупостта в полските и българските фразеологически словосъчетания“ (Диляна Денчева) и „Грешките при употребата на полските предлози“ (Станка Дойчинова). Анна Швед припомня дейността на полонистичния театър при Софийския университет и трудностите при превода на драматургични текстове и текстове в мерена реч от полски на български език („Малко театърче от прелома на вековете“).

Двете рецензии на Венче Попова представят книгите на Божко Божков, един от най-забележителните българо-полски симултанти преводачи. Изданието завършва с текст в памет на българската полонистка Искра Ликоманова.

Художественото оформление на броя и проектът на корицата са дело на Марек Францик. Идеята му да помести снимка на църквата „Св. Николай“ в София е дискуссионна, едва ли този красив храм все пак е символ на българската столица, но тук са изиграли роля някои съвсем полски културни конотации и неразграничания.

Без съмнение усилията на редакторите и авторите на изданието „Полонистиката в България – вчера и днес“ дадоха един сполучлив резултат, представящ в полските академически среди българската полонистика, която има забележителни моменти в своето историческо развитие. В тази научна област са работили изключителни и по правило заслужили за българската наука учени, възпитаници главно на Ягелонския университет, самата дисциплина е допринесла без съмнение за развитието на културните и обществените връзки, за граденето на мостове в интеркултурния диалог, както и в чисто човешките отношения между българи и поляци.

ГАЛЯ СИМЕОНОВА-КОНАХ
 Университет „Адам Мицкевич“ –
 Познан
 ✉ galia_s@poczta.onet.pl